

LIFT EVERY VOICE

PLAKATER OG BILDER FRA ANTIRASISME
DEMONSTRASJONENE I NORGE 5. JUNI 2020

KUNSTHALL TRONDHEIM
26. NOVEMBER 2020-23. JANUAR 2021

Innhold

ANTIRASISME OG SOSIAL DOKUMENTASJON «WE CAN'T BREATHE. JUSTICE FOR GEORGE FLOYD»	9
GRASROTBEVEGELSE OG «RASKE PLAKATER»	31
#BLM OG BEVEGELSEN FOR «SVARTE LIV» THE MOVEMENT FOR BLACK LIVES	45
«WE CAN'T BREATHE» – ANTIRASISME OG BORGERRETTIGHETER I NORGE	51
NORSK ANTIRASISME FØR OG NÅ: EN KOLLEKTIV BEVEGELSE MED UNIKE STEMME	63
THE OSLO DESK EXCLUSIVE OP-ED #BLACKLIVESMATTER: ORGANIZER RAHWA YOHANNES TALKS ABOUT THE PROTEST, CORONAVIRUS AND WHAT'S NEXT	75
THE OSLO DESK WE CAN'T BREATHE: PROTEST DRAWS THOUSANDS WHILE HIGHLIGHTING NORWAY'S RACIAL DISPARITIES	83
BIDRAGSYTERE	91

LIFT EVERY VOICE

Plakater og bilder fra antirasisme demonstrasjonene i Norge 5. juni 2020

Våren 2020 ble det holdt antirasismedemonstrasjoner over store deler av verden som en reaksjon på at George Floyd, en afroamerikansk mann, ble drept av politibetjenter i Minneapolis i Minnesota. I kjølvannet av hendelsen så vi omfattende debatter og at folk mobiliserte seg for å demonstrere mot rasediskriminering. En stor del av disse reaksjonene har hatt fokus på å synliggjøre erfaringene og opplevelsene til de som behandles annerledes på grunnlag av rase. Dette kan forstås som «erfaringsbasert politikk».

Den erfaringsbaserte politikken vi ser i dag aktiverer strategier og praksiser som fremhever individets levde erfaring av forskjellsbehandling og strukturell rasisme.

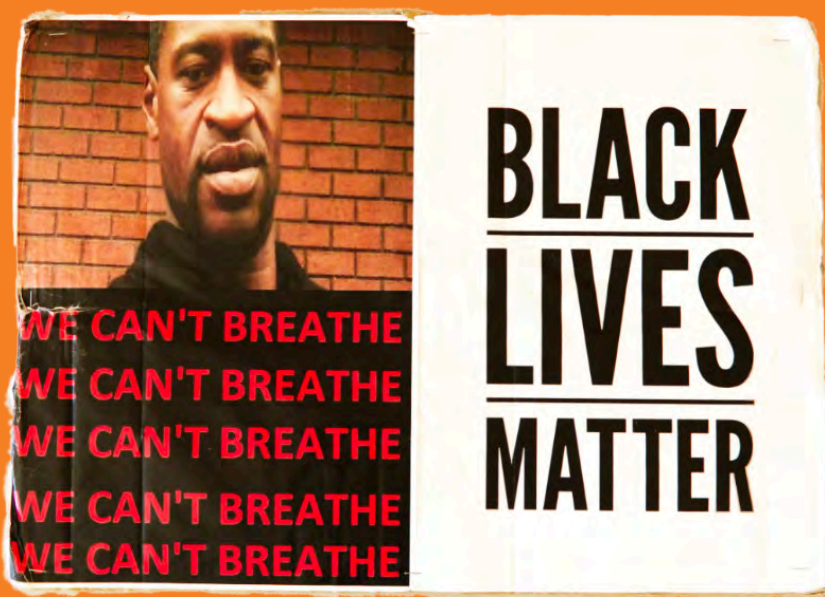
Denne tilnærmingen legger vekt på at de som opplever rasediskriminering bør ha mer definisjonsmakt og representasjon i den offentlige dialogen rundt saker som direkte vedrører deres opplevelse av å bli forskjellsbehandlet i samfunnet.

Utstillingen LIFT EVERY VOICE viser frem plakater og annen sosial dokumentasjon fra demonstrasjonen «We Can't Breathe. Justice for George Floyd», som samlet over 15 000 demonstranter i Oslo den 5. juni 2020. Utstillingen fremstiller protestplakatene som eksempler på ytringsfrihet, krav og fortellinger. Plakatene uttrykker raseri, sårbarhet og solidaritet, samt bekymringer

rundt rasisme, tilhørighet og sosial urettferdighet. Ved å stille ut disse plakatene utforsker LIFT EVERY VOICE hvordan demonstrasjonene i Oslo, Trondheim og mange andre norske byer utgjør en ny kritisk begivenhet for antirasisme i Norge. Plakatene, bildene og videomaterialet fremhever engasjementet blant folk, mens utstillingen ivaretar demonstrantenes fortellinger.

The Oslo Desk, et kollektiv av journalister som går i bresjen for å fremme mangfold i bransjen, har fulgt demonstrasjonene tett, og bidratt med fotografier og videoopptak som setter demonstrasjonene og plakatene i kontekst. Utstillingen inneholder også arbeider av gruppen Oi!, et nettverk av unge mennesker med minoritetsbakgrunn, som kom sammen som en del av kunstneren Emma Wolukau-Wanambwa sitt bidrag til Bergen Assembly i 2019. Oi! fortsetter å bygge nettverk i Trondheim i 2021 i samarbeid med Kunsthall Trondheim.

Michelle A. Tisdell og Carl Martin Faurby

Donert av Ifrah Hassan Osman og Bananaz. Oslo.

ANTIRASISME OG SOSIAL
DOKUMENTASJON
«WE CAN'T BREATHE.
JUSTICE FOR GEORGE FLOYD»

«We can't breathe. Justice for George Floyd» ble arrangert i Oslo 5. juni 2020 i Oslo av African Student Association ved UiO og Arise (Africans Rising in Solidarity and Empowerment). Mer enn 15 000 mennesker deltok på demonstrasjonen ved Eidsvoll's plass og utenfor USAs ambassade i Oslo. Demonstrantene ved ambassaden gikk i tog helt til Eidsvoll's plass ved Stortinget, mens andre demonstranter stod langs gatene fra ambassaden til Eidsvoll's plass. Andre steder i byen samlet demonstranter seg for å vise solidaritet med Floyd og for å kreve rettferdighet for det avdøde voldsofferet.

Politiets drap på den 46 år gamle afroamerikaneren George Floyd 25 mai 2020 i Minneapolis sjokkerte verden. Tragedien ble filmet på mobiltelefon og deretter vist verden over. Mange demonstranter tok til gatene for å vise sin forakt for politivolden å vise solidaritet med Floyd.

Resultatet ble protestdemonstrasjoner i byer som Minneapolis, Portland, og New York. Demonstrasjonene spredte seg over hele USA, og etter hvert til byer over hele verden. Drapet på Floyd og demonstrasjonen 5. juni 2020 er kritiske hendelser for norsk antirasisme. Den kollektive mobiliseringen er også et eksempel på demokratisk samfunnsdeltakelse i hverdagen.

Kritiske hendelser

En «kritisk hendelse» kan skape en ny måte å forstå et samfunnsspørsmål på. Blant folk i et samfunn markeres det et «før» og et «etter» i sammenheng med den aktuelle hendelsen. Slike begivenheter kan ha global, nasjonal og lokal påvirkning eller relevans.

Demonstrasjonen 5. juni 2020 var en kritisk hendelse for norsk antirasisme. Protesten bidro til en bevisstgjøring av rasisme i Norge, og protestplakatene er med på å vise hvordan dette fant sted.

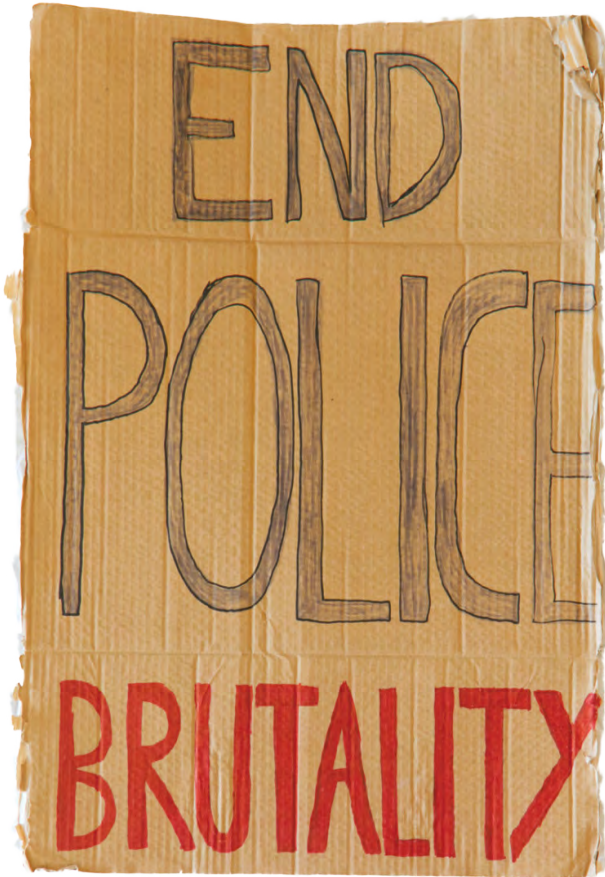
Kritiske stemmer

Protestdemonstrasjoner er en viktig form for samfunnsengasjement og kan mobilisere både støtte og motstand. Slike mobiliseringer er også kollektive ytringer og framhever kritiske stemmer i samfunnet. Kollektive meningsytringer som framhever likestilling, antirasisme og sosialrettferdighet underbygger demokratiske prinsipper.

«Spontane» plakater og meningsytringer

Plakater er demonstrasjonens mest utslagsgivende redskap. De er bruksgjenstander, samtidshistoriske objekter og verdifull samfunnsdokumentasjon. Plakatene kan betraktes som individuelle ytringer og bidrar til den kollektive meningsytringen.

Mange av plakatene ble laget av enkeltindivider og er individuelle handlinger, mens andre ble skapt som en del av verksteder ved bibliotek. Flere av plakatene i utstillingen ble produsert under arrangementer i regi av kunstorganisasjoner og kulturinstitusjoner. Både barn og voksne lagde og brukte plakatene, samt deltok på demonstrasjonene.

Donert av Anna Iris Dobson-Øverland. Oslo.

INJUSTICE
ANYWHERE IS
A THREAT TO
JUSTICE — MARTIN
LUTHER
KING JR.
EVERYWHERE
#OSLOFORBLACKLIVESMATTER

Donert av Monira Farrag, Oslo.

Likestilling, likeverd og sosialrettferdighet

Likestilling, likeverd og sosialrettferdighet er viktige krav som kom til uttrykk under demonstrasjonen 5. juni 2020. Slike prinsipper er viktige for å bygge ned samfunnsskapt funksjonshemmende barrierer. Plakatenes slagord kommuniserer deltageres kritiske og individuelle stemmer, men bidrar også til en kollektiv meningsytring. Mange plakater som ble brukt under arrangementet i juni 2020 formidler krav og fortellinger om samfunnet.

Slagord og sitater

De fleste plakatene benytter populære slagord og kjente sitater for å formidle konkrete budskap og meninger. I motsetning bruker andre plakater unike uttrykksformer og formuleringer. Slagordene og budskapene har som fellesnevner: rasisme, solidaritet og sosial rettferdighet. Sitater fra de afroamerikanske forfatterne Maya Angelou og James Baldwin, samt aktivistene Angela Davis og Martin Luther King Jr. er brukt på flere av plakatene. De mest brukte slagordene er variasjoner av Black Lives Matter og BLM. Folkemengden ropte:

No justice, No peace

Say his name! George Floyd!

Ikonografi og språk

Plakatenes budskap kommuniseres ved bruk av språk og slagord, estetikk og kunstnerisk uttrykk, bruk av illustrasjoner og bilder. Språk er også et viktig element som kobler individuelle meninger til en sosial og historisk sammenheng. Engelsk, norsk og somalisk er representerte språk på plakatene. Plakaten som er skrevet på somalisk setter søkelys på norsk-somalieres erfaringer og samfunnsdeltagelse. Ikonografiske elementer inkluderer den klassiske BLM-knyttneven, LHBTIQ bevegelsens regnuebueflagg, samt bilder og illustrasjoner av George Floyd. Abstrakte former, blomster og mennesker er også representert.

Donert av Ifrah Hassan Osman og Bananaz.

Norske forhold

Plakatene viser også hvordan historiske og kulturelle referansepunkter samt biografiske personer kobles til globale, nasjonale og lokale forhold. Flere plakater omtaler norske aktører og forhold. Benjamin Hermansen, Eugene Ejike Obiora, Arve Beheim Karlsen og Johanne Zhangjia Ihle-Hansen omtales som «Liv tatt av norske rasister». Statsminister Erna Solberg omtales på flere plakater gjennom slagord som «Erna PLS» og «Erna hvor er du?»

Forhold i Norge artikuleres ved uttrykk som:

Vi fåkke puste

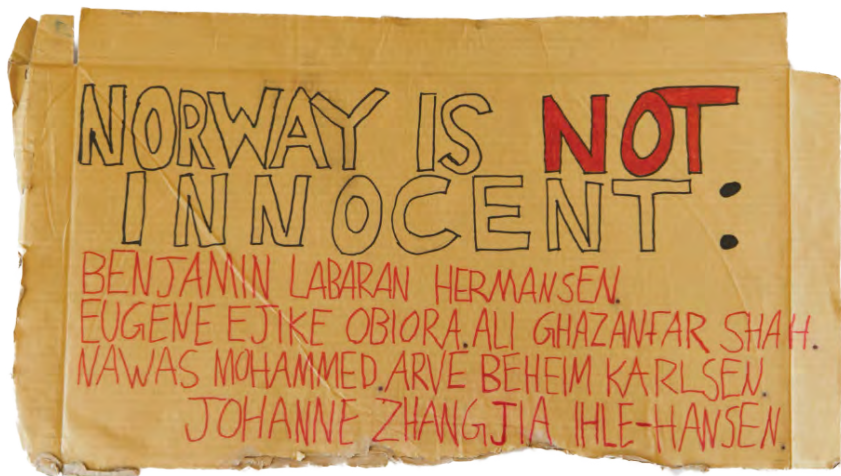
Også i Norge

Hvor er alle mine hvite venner?

Ingen rasister i våre gater

Donert av Thea Kamilla Jonassen. Oslo.

Donert av Anna Iris Dobson-Øverland. Oslo.

VI FÅKKE
PUSTE!

ERNA PLS?

Donert av Sivert N. Hjordland. Oslo.

HVOR ER
ALLE MINE
HVITE
"VENNER"?

Ifrah Hassan Osman og Bananaz. Oslo.

Plakater og appeller

Plakatene kan betraktes som individuelle utrop eller appeller. Deres budskap og krav resonerer med mange av appellene som ble fremført under demonstrasjonen. André Percy Katombes (Sonrise Picture) video gir et inntrykk av stemningen under demonstrasjonen ved Eidsvollsplass i Oslo 5. juni 2020.

African Student Association (UiO) og Arise inviterte en rekke individer til å holde appeller under demonstrasjonen. Appellene kan betraktes som vitnesbyrd, krav og fortellinger om samfunnet. De illustrerer samspeilet mellom kritiske hendelser og bevisstgjøring, artikulering og kollektiv mobilisering.

Personlige erfaringer og opplevelser brukes som historiske fakta i kampen mot rasisme og sosial urettferdighet. Dette fordi sosial urettferdighet ofte blir bortforklart av etablerte samfunnsinstitusjoner. Slike ytringer kommer også til uttrykk i appellene. Ta for eksempel følgende sitater fra appellene 5. juni 2020.

*Har du pust, la den bli til en stemme. Please!
Husk det også har skjedd oss her hjemme.
Krevrettferdighet for Obiora! Vi har ikke lov
til å glemme.*

Guro Jabulisile Sibeko

*Call it out when you see it, call it out when you
hear it. Call it out when you feel that an injustice
has been done.*

Ammal A. Haj

I am just here to vocalize my anger, my hurt, my tiredness, my sadness, my hopelessness, my expression of grief (...)

Mieri Joak

Det er at millioner av mennesker for den første gangen i sitt liv faktisk puster.

Iselin Shumba

The genocide of the black people is global. Black children and youth are being systematically killed. Every 23rd minute, a black youth is assassinated in Brazil.

Deise Nunes

I remember asking my 9th grade teacher, "Why don't you teach us that Norway was a part of the slave trade?"

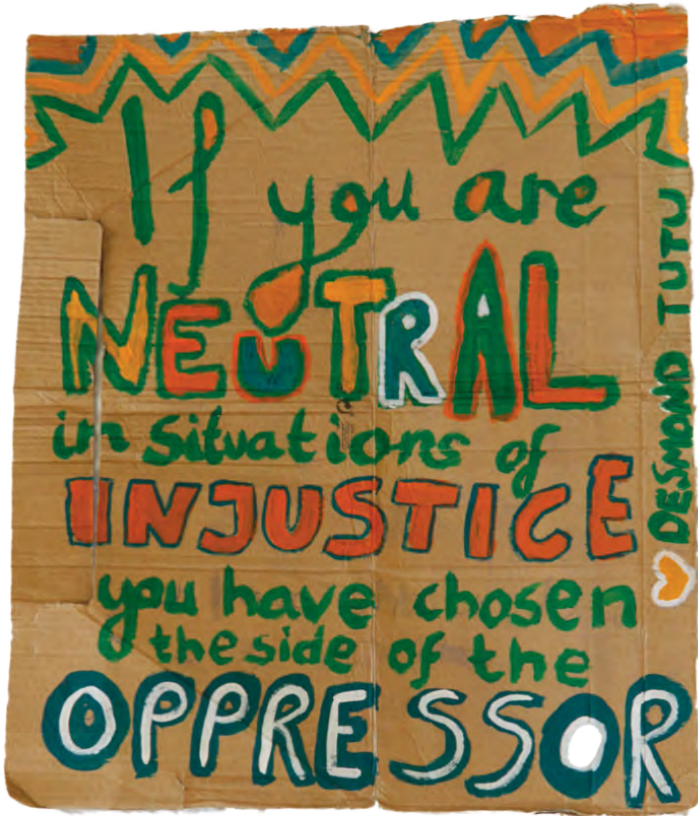
Kama Gowen Dualeh

The black woman's womb is the cradle of humanity. Put some respect on our name!

Camille Oneida Charles

Det gjorde meg utrolig vondt å konkludere (...) med at rasisme forebygges ikke i barnehagen fordi det er lite forståelse for hva dette begrepet innebærer. Jeg velger å tro at rasisme gjør barn vondt. (...) Ta vare på våre barn — svarte barn!

Mwavita Katembo

Donert av Lise Aanes. Oslo.

WHITE SILENCE
IS VIOLENCE!
HVOR ER DU, ERNA?

Donert av Greta Bjørkli. Oslo.

I UNDERSTAND
THAT I WILL NEVER
UNDERSTAND,
BUT I STAND

Donert av Ifrah Hassan Osman og Bananaz. Oslo.

Lov om likestilling og forbud mot diskriminering

Mange erfaringer og krav som plakatene og appellene artikulterer, bygger under likestillingsprinsippet. Behov for trygghet, likestilling og tilhørighet er nedfelt i norsk lovverk og kulturpolitikk. Norges Lov om likestilling og forbud mot diskriminering ble vedtatt i 2018:

Lovens formål er å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder og andre vesentlige forhold ved en person.

Med likestilling menes likeverd, like muligheter og like rettigheter. Likestilling forutsetter tilgjengelighet og tilrettelegging.

Loven tar særlig sikte på å bedre kvinners og minoriteters stilling. Loven skal bidra til å bygge ned samfunnsskapt funksjonshemmende barrierer, og hindre at nye skapes.

Internasjonale avtaler om likestilling og antirasisme

En rekke internasjonale avtaler promoterer forebygging og oppheving av rasediskriminering i alle samfunn i verden. De forente nasjoners erklæring om avskaffelse av alle former for rasediskriminering ble vedtatt

Donert av Benjamin Hickethier. Stavanger.

20. november 1963. Norge har signert og ratifisert De forente nasjoners internasjonale konvensjon om avskaffelse av alle former for rasediskriminering. Konvensjonen viser til Verdenserklæringen om menneskerettighetene (1948), som fastslår at «alle mennesker er født frie og med det samme menneskeverd og de samme menneskerettighetene». Videre har enhver «krav på alle rettigheter og friheter som er nevnt i erklæringen, uten forskjellsbehandling av noe slag, særlig på grunn av rase, hudfarge eller nasjonal opprinnelse».

Sommeren 2020, oppgjørets sommer?

Rase er ikke et biologisk faktum, men er en idé om menneskelig variasjon. Med andre ord er rase en sosial konstruksjon. I dag oppfatter mange begrepet «rase» som et produkt av rasisme. Holdninger om rase har produsert ideer om «medfødte» egenskaper og forskjeller.

Samspeillet mellom interseksjonalitet og solidaritet bidrar til et unikt aspekt av den såkalte «oppgjørets sommer» (the summer of reckoning). Plakatene, fotografiene og dokumentarene fra The Oslo Desk illustrerer det brede spekteret av mennesker som deltok på demonstrasjonen. Flere av plakatene uttrykker også følelser om sårbarheten til kvinner og LHBGTIQ-samfunnet.

Donert av Jessica Morris og Kunsthall Stavanger.

BLACK
LGBTQ+
MATTER

Donert av Ifrah Hassan Osman og Bananaz. Oslo.

Helhetlig samfunnsdokumentasjon

Innsamlingen av plakater, fotografier og videodokumentasjon bidrar til å sikre en helhetlig samfunnsdokumentasjon. ABM-institusjoner skal ta vare på og tilgjengeliggjøre bevaringsverdig materialet fra alle samfunnssektorer, slik at de samlet kan dokumentere samfunnet og samfunnsutvikling på en inkluderende måte.

Så langt har prosjektet Lift Every Voice-LEV tatt imot mer enn 50 «spontane plakater» som ble brukt under demonstrasjonene i Oslo og Stavanger.

Donert av Jessica Morris og Kunsthall Stavanger.

Donert av Ifrah Hassan Osman og Bananaz. Oslo.

GRASROTBEVEGELSE OG «RASKE PLAKATER»

Av Martina Gaux

Grasrotbevegelsen er en politisk eller kulturell aksjonsform som har sitt utspring i folket. Ofte opptrer slike bevegelser som protestaksjoner mot upopulære direktiver eller avgjørelser fra de styrende autoriteter. Dens mål er en forandring av forholdene.

Bevegelsenes form kan være et folketog gjennom gatene eller oppmøte på aksjonsområdet. Paroler og slagord ropes høyt, og gjentas på såkalte «raske plakater». De henger ikke fast på veggen, men bæres gjennom gatene som meningsytring i bevegelse.

Raske plakater

Raske plakater er ofte gamle pappesker, montert på en stang, eller lakener eller tapet eller spent mellom to staver. Det viktige er bare at underlaget er stort nok til at budskapet blir synlig.

Kjennetegnet er at plakaten er håndlaget, skrevet for hånd med pensel, tusj eller sjablong. Plakaten gir uttrykk for heftige følelser via utropstegn, store bokstaver, eller uvøren skrift og symboler som knyttneven.

Raske plakater tar ikke hensyn til om de er politisk korrekte eller ikke. Målet er å påvirke. Foretrukket farge er rødt med store versaler. Verbale elementer som ofte finnes igjen er slagord som:

Kamp mot ...

Nei til ...

Stopp ...

Ut med ...

I motsetning til grasrotbevegelser benytter organiserte demonstrasjonstog, på minnedager som 1. mai, eller 8. mars, som er øremerket protest, seg ofte av paroler som blir vedtatt og gjelder for alle.

Vedtatte paroler for 8. mars 2020 var:

Abort er kvinnevalg!

Heltid og mer fritid!

Nei til surrogati!

Protesttogene organisert av grasrota har alltid fått stor oppmerksomhet, og har derfor ofte beveget verden. Det er ett av midlene i et demokratisk samfunn som tas i bruk for å påvirke opinion og politikere.

Sterke slagord, forenkling, rødfargen, symboler og enkle midler er kjennetegn for raske plakater som bevegelsens røst. At de er håndskrevne eller håndtegnete gir dem et autentisk preg som spontane og troverdige ytringer fra folket.

SILENCE
IS
VIOLENCE

Donert av Hamdi Mohamed. Oslo.

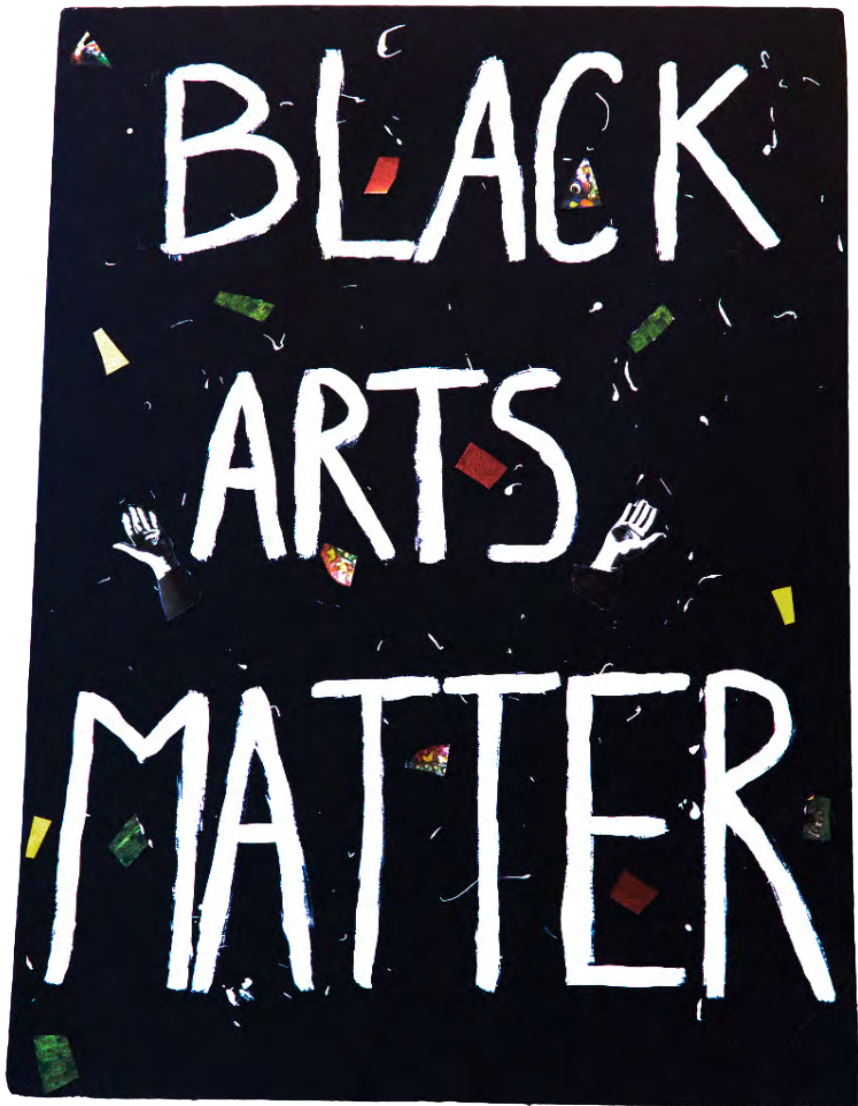

Foto: Anette Alvik.

WE WANT
JUSTICE!

THE NEW RACISM
IS TO DENY THAT
RACISM EXISTS

IN SOMALI, WHEN WE SEE INJUSTICE
WE SAY "DHIIGA KUMA DHAQAAQO?"
WHICH TRANSLATES INTO "DOES YOUR
BLOOD NOT MOVE?"

Donert av Ifrah Hassan Osman og Bananaz. Oslo.

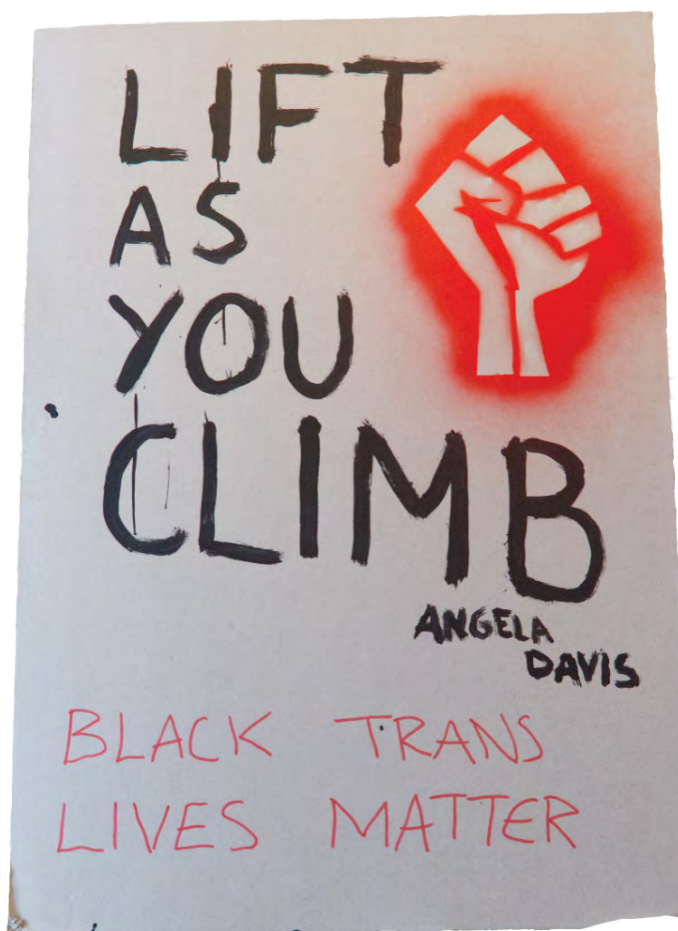

ALL LIVES CANT
MATTER UNTIL
BLACK LIVES
MATTER

Donert av Nora Mamdu. Oslo.

Donert av Ifrah Hassan Osman og Bananaz. Oslo

**BLACK
LIVES
MATTER**

Donert av Maria-Ana Lipman. Oslo.

#BLM OG BEVEGELSEN FOR «SVARTE LIV» THE MOVEMENT FOR BLACK LIVES

«The Movement for Black Lives» er en koalisjon av mer enn 50 organisasjoner over hele USA, som arbeider for å fremme politikk som fordelaktig for den svarte befolkningens frem-gang. I likhet med «the Civil Rights Movement», er BLM en bred koalisjon av organisasjoner.

BLM-bevegelsen vokste seg til en koalisjon av anti-rasistiske organisasjoner, aktivister og afroamerikanske organisasjoner. De ønsker å bygge ned systemisk rasisme og andre samfunnsmessige hindringer. Mange antirasister oppfattet politiets drap på Floyd i 2020 som et nytt eksempel på politivold, systemisk rasisme og strukturell urettferdighet.

«Svarte liv betyr noe» = #BlackLivesMatter

Hashtaggen #BlackLivesMatter ble utviklet i 2013 og 2014 som en plattform og et organisasjonsverktøy. Hashtaggen oppstod i kjølvannet av at George Zimmerman i 2013 ble frifunnet for drapet på den afroamerikanske tenåringsgutten Trayvon Martin i Florida. Alicia Garza kjente igjen denne uretten som et uttrykk av historisk politivold mot afroamerikanere og strukturell rasisme i USA. Hun erklærte «Svarte liv betyr noe» som en bevisstgjøring og validering i kjølvannet av flere tap av svarte liv. Hashtaggen #BLM ble benyttet spesielt for å sette fokus på de måtene som svarte kvinner, og spesielt svarte transkvinner, blir krenket. Organisasjonen har uttalt at hashtaggen #BlackLivesMatter ble utviklet til støtte for «alle svarte liv».

I 2014 ble Mike Brown drept i Ferguson av politibetjent Darren Wilson. Hendelsen var et eksempel på hva deler av den svarte befolkningen har gjennomgått i mangeamerikanske byer.

De tre afroamerikanske aktivistene — Alicia Garza, Patrisse Cullors og Opal Tometi — videreutviklet slagordet til et politisk program rundt likestilling, økonomisk makt, politireform og strukturell rasisme. Mange aktivistgrupper, organisasjoner og enkeltpersoner har brukt slagordet #BLM til å forsterke antisvart rasisme i USA. George Floyds dødsfall i 2020 førte til at BLM har blitt brukt over hele verden.

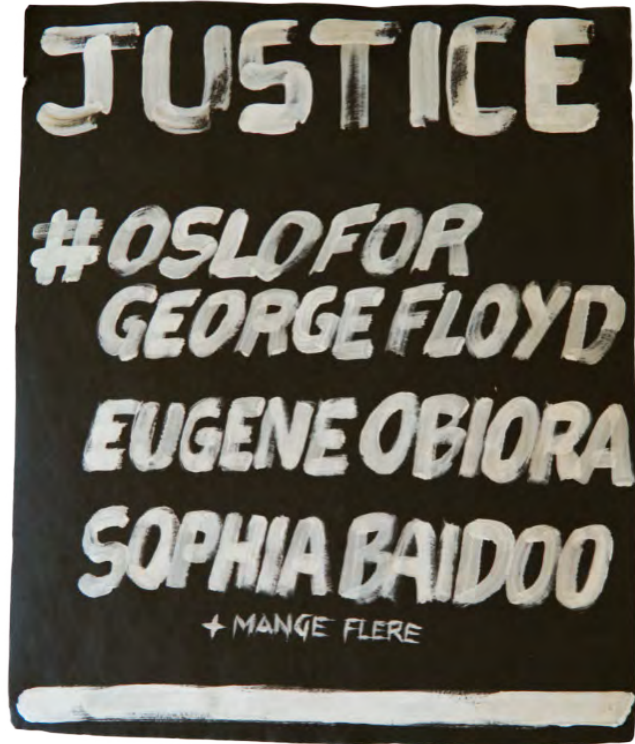
George Floyd (1973-2020) — En kritisk hendelse

Afroamerikaneren George Floyd, ble født i North Carolina og vokste opp i Houston, TX. Floyd døde i møtet med politiet i Minneapolis etter en rutinemessig trafikkstopp 25. mai 2020. Politiet fjernet Floyd fysisk fra bilen sin og holdt ham fast på bakken. Politibetjent Derek Chauvin plasserte kneet sitt på baksiden av Floyds nakke i 8 minutter og 46 sekunder.

Floyd mistet bevisstheten og ble senere erklært død på sykehuset. Møtet mellom Floyd og de fire polititjenestemennene ble filmet og sirkulert mye i media og på sosiale medier. Protester fulgte i Minneapolis, andre amerikanske byer, og spredte seg deretter over hele verden.

BLACK
LGBTQ+
MATTER

Donert av Ifrah Hassan Osman og Bananaz. Oslo.

Donert av Oliver Bagley. Oslo.

INGEN RASISME
i
VÅRE GATER!

Ifrah Hassan Osman og Bananaz. Oslo.

«WE CAN'T BREATHE» – ANTIRASISME OG BORGERRETTIGHETER I NORGE

Av Michelle A. Tisdal, PhD
08.07.2020¹

¹Denne teksten ble publisert i nettavisen Utrop 08.07.2020. Teksten er redigert av Kim Ericsson (Utrop). Utrop.no

Definisjonsmakt og rasisme

Rasisme kan betraktes både subjektivt og objektivt. Hvem skal ha definisjonsmakten i dialogen om rasisme, menneskerettigheter og likestilling i Norge og verden? I dag tar dette spørsmålet plass i den offentlige dialogen i mange land. Kan noen som aldri har erfart rasediskriminering forstå hvordan det føles og hvor skadelig den er for selvbilde, selvfølelse og tilhørighet? Hva skjer i et demokratisk samfunn når mennesker ikke blir sett og hørt — når deres kollektive og individuelle behov for validering og tilhørighet nektes, bortforklares eller ikke møter forståelse? Kan den offentlige dialogen skape tillit og forståelse?

Menneskerettigheter og antirasisme

FN-sambandet beskriver menneskerettigheter som «rettigheter alle mennesker har, uavhengig av kjønn, alder, legning, livssyn eller nasjonalitet». Grunnlovsfestet beskyttelse av menneskerettigheter er viktige første steg, men kompetanseheving rundt samfunnets forbedringspotensial er avgjørende for å bli kvitt bevisst og ubevisst, samt eksplisitt og implisitt rasisme.

Likestilling underbygger menneskerettigheter, og er et grunnleggende prinsipp i et demokratisk samfunn. Det betraktes i dag som avgjørende for å ivareta samfunnets kompleksitet, stimulere deltakelse og skape tilhørighet. Mennesker opplever mangelen på menneskerettigheter og likestilling på forskjellige måter basert på sine livserfaringer og situasjon.

Rasisme: Et problem for både individ og samfunn

Tanker og handlinger som fører til rasisme og diskriminering kan være bevisste eller ubevisste. Samhandlingene som utgjør rasisme har instrumentelle, symboliske og produktive karakteristikk og konsekvenser. Både som holdning og handling reproducerer rasisme mønstre som munnar ut i skjevheter mellom individer og befolkninger. På det individuelle planet og samfunnsnivået, gjenspeiler rasisme strukturelle forhold med konsekvenser som kan observeres og måles. Dette utgjør noen av rasismens instrumentelle og produktive trekk.

Både som levd erfaring og utført handling skaper rasisme nye erfaringer og forhold. En person som opplever å bli utsatt for rasisme kan gjenfortelle erfaringen i en aviskronikk, bok eller samtale med naboer, arbeidsgiver, lærere eller venner. Personer som føler seg urettferdig stemplet som rasist eller som utfordrer andres personlige erfaringer av rasisme vil møte motstand og bli utfordret I sosiale medier deles og kommenteres konkrete saker som eksempler på rasisme. I diskusjonene som følger blir definisjonsmakten forhandlet på nytt i offentligheten. Idéveksling og samspillet skapes med leserbrev, kronikker, nyhetssaker og TV-debatter. Dette gjør slike sammenhenger til eksempler på produktive konsekvenser og samfunnsprosesser tilknyttet rasisme.

Maktstrukturer og sosial urett

Rasisme oppstår i samspillet mellom individer, omgivelser og sosiale forhold. Det som skjer mellom individer reproduseres i samfunnets strukturer og institusjoner. Eksempler inkluderer samhandlinger mellom kollegaer, kunder og bedrifter samt sivilsamfunnsorganisasjoner og offentlige institusjoner. Verdier, forhold og handlinger som reproduseres i et samfunn på ulike nivåer blir strukturelle og systemiske — uansett om forholdene skapes bevist eller ubevist. Derfor er grunnlovfesting av likestilling og forbud mot hatefulle ytringer nødvendig. Både den amerikanske og norske grunnloven beskytter enkeltpersoner mot diskriminering i utdanning, arbeidsmarked, boligmarked, hatefulle ytringer, hatkriminalitet og krenkende verdier og handlinger.

Mobilisering for antirasisme

Rasisme strider mot menneskerettigheter, borgerrettigheter og likestillingsprinsipp. Det å endre og forbedre verdier og forhold i samfunnet krever ofte at mennesker mobiliserer seg til å handle kollektivt. Hvordan betraktes sosiale bevegelser, protestaksjoner og mobilisering, og handling for å ytre seg og kjempe for sosial rettferdighet, borgerrettigheter og menneskerettigheter? Hvordan er sosiale bevegelser, samfunnsendringer og individenes erfaringer dokumentert og bevart for ettertiden?

Norgeshistorie.no beskriver en sosial bevegelse som «en vedvarende politisk samling av en stor gruppe mennesker».

«Bevegelsen bygger på allerede eksisterende nettverk og tradisjoner for samarbeid, og jobber mot mektige motstandere i samfunnet,» skriver Idar Helle. Her nevnes kampsaker som arbeiderbevegelsen, undertrykking, krig og vestlig imperialism, kvinnebevegelsen, norsk medlemskap i EF og EU blant andre.

Artikkelen nevner ikke eksplisitt pågående kollektive protester for antirasisme. Man kan argumentere for at rasisme berøres av emnet «undertrykking». Betraktes ikke antirasistisk arbeid som en sosial bevegelse som berører hele samfunnet? Siden jeg kom til Norge i 1995 har den offentlige dialogen om rasisme og likestilling stadig vokst. Kronikker, ytringer i sosiale medier, bøker, debatter om språkbruk — særlig rundt begrepet neger — underbygger en kollektiv mobilisering som har foregått eksplisitt siden 1970-tallet i hvert fall. Hvor har det blitt av historien til borgerrettighetsbevegelsen i Norge? Selv om den virker usynlig i den offentlige dialogen og i historieskriving er erfaringene, minnene og historiene sterkt levende hos mange jeg er i kontakt med.

Demokrati og sosiale bevegelser

I Store Norske Leksikon er artikkelen om Borgerrettighetsbevegelsen tilknyttet emner som verdenshistorie og USAs samtidshistorie, og omfatter perioden fra 1945 til 2001. «Målet var likebehandling og innlemming av afrikansk-amerikanarane i det amerikanske samfunnet. Ved å trygge dei sivile og politiske rettane deira ville dei bli likestilte med kvite amerikanarar og ta del i samfunnet på like fot,» skriver James Godbolt (Universitet i Sørøst-Norge). Borgerrettigheter skal

sikre individer likebehandling og gir muligheter for økt sosial rettferdighet og samfunnsdeltagelse.

Begrepet borgerrettighetsbevegelse omfatter både organisert og kollektiv mobilisering (som for eksempel «Marsjen mot Washington» i 1963) og ad hoc og individuelle handlinger (når Rosa Parks nektet å gi sin plass på bussen til en hvit passasjer 1. desember 1955 i Montgomery, Alabama). Den amerikanske borgerrettighetsbevegelsen (ca. 1954-1968) var en mangesidig politisk bevegelse med et vidt spenn av ideologier og politiske strategier — alt fra solidarisk koalisjonsbygging, sivil ulydighet og ikkevold, til et proaktivt budskap om Black Power, selvforsvar, selvhjelp og autonomi.

Fra «March on Washington i USA den 28. august 1963.»

1970-tallet og antirasisme i Norge

På 1970-tallet engasjerte mange sivilsamfunnsorganisasjoner og enkeltpersoner seg i kampen mot rasisme i Norge. Allerede på slutten av 1960-tallet opplevde arbeidsinnvandrerne utfordringer med hensyn til

rettigheter, bolig og holdninger. Verken allmennkunnskap, lovverket eller institusjonelle apparater i Norge var forberedte nok til å forebygge diskriminering, fordommer og skeptiske holdninger til landets «nye minoriteter». Kampen for antirasisme og rettigheter i Norge besto av mange aktører som organiserte seg rundt ulike saker. Et eksempel er Fremmedarbeiderforeningen som har donert sitt arkivmateriale til Oslo byarkiv.

Fremmedarbeiderforeningen (FAF) ble stiftet i 1972 og hadde som formål å jobbe for menneskerettigheter og utenlandske arbeideres interesser. Viktige mobiliserings spørsmål for FAF var oppholdstillatelser, familiegjennforening og diskriminering i arbeidsliv og bolig-marked. Foreningen utga avisen Fremmedarbeideren i 1974.

Avisannonsen i Dagbladet 2. oktober 1976 for demonstrasjonen 5. oktober 1976. Foto: Nasjonalbiblioteket.

Innvandringsstoppen innført i 1975, ble også en viktig sak som berørte mange arbeidere med utenlandsk bakgrunn. Den midlertidige innvandringsstoppen vedtatt av Stortinget, skulle gi myndighetene tid til å legge til rette for en «integrerings- og velferdspolitik». Vedtaket førte også til at utenlandske arbeidssøkende som ble nektet inngang i andre land ikke fikk opphold i Norge. FAF spilte en viktig rolle i arbeidet for anti-rasisme og borgerrettigheter og var en av aktørene som organiserte en antirasistisk demonstrasjon i Oslo i 1976.

«We can't breathe» i 2020

I Norge var arrangementet «We can't breathe. Justice for George Floyd» organisert av African Student Association og Arise. Demonstrasjonen er del av en lang tradisjon med politisk engasjement for antirasisme, sosial rettferdighet og likestilling.

5.oktober 1976 arrangerte innvandrersorganisasjoner, arbeidere og antirasister en demonstrasjon mot rasisme og diskriminering i Oslo. Når man søker på Fremmedarbeiderforeningen i nettbiblioteket til Nasjonalbiblioteket, finner man nyhetssaker og annonser om demonstrasjonen. De viktige kampsakene var diskriminering, bolig, sysselsetting, og representativitet i media, samt oppholds- og arbeidstillatelser. Demonstrasjonen i Oslo i 1976 protesterte mot rådende politikk, en økende rasisme og strukturelle ulikheter som målgruppen opplevde i møtet med det norske samfunnet.

Definisjonsmakt & rasisme

Definisjonsmakt er kjernen i protestene om George Floyd, debatten om monumenter og historiske symboler og spørsmålet om hvorvidt det finnes rasisme og strukturell sosial ulikhet i det norske samfunnet. Det å ha makten til å definere opplevelser, og å få ens perspektiver validert som legitime, er et grunnleggende behov. Det er også i tråd med prinsipper om likestilling, borgerrettigheter og menneskerettigheter.

En norsk borgerrettighetshistorie

Rasisme i Norge kan betraktes ut fra borgerrettighetsbevegelsen og sosialmobiliseringene på 1970- og 1980-tallet i Norge. Rasisme ble mer synlig i dialogen om innvandring og innvandrere, men den kan allikevel settes i en større sammenheng. Rasisme handler om individer og systemer som bevisst og ubevisst diskriminerer og undertrykker «de andre», ideer om «de», «vi» og om tilhørighet. Rasismen påvirker også om individer opplever tilgang og deltakelse på lik linje med majoritetsbefolkningen i samfunnet. I Aftenposten 17. juni 2020 kommenterte USA-ekspert Jan Arild Snoen forskjeller mellom rasisme i USA og Norge. Snoen foreslår at i USA er rasismen knyttet til slaveriet og borgerkrigen. «Man har få eksempler i Norge på kobling til slaveriet», sier han. «Men noen miljøer blir inspirert av USA og prøver å finne norske eksempler. Vi adopterer diskusjonen som følge av den pågående rasismedebatten.» Når journalisten Mylena Kifle spør ham om det er på tide at «Norge ta et oppgjør med historien», svarer Snoen «Dette er ikke vår historie. Slavehandel er ikke vår historie. Rasisme er noe annet, det finnes både i Norge og USA og det kan vi ta et

59

oppgjør med hele tiden». Selvfølgelig er rasismens historiske forutsetninger i Norge og USA ulike. Men Snoen påstår også at «I USA er rasismen i større grad knyttet til slavehandel og borgerkrig, mens det i Norge er mer knyttet til innvandring i moderne tid». Stemmer dette?

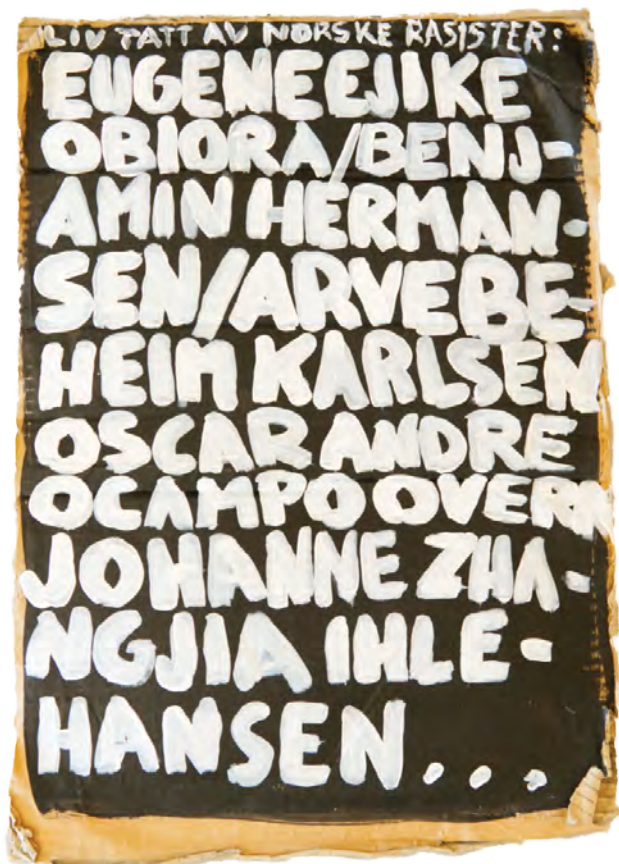
Samer, Alta-saken & rettigheter

Jeg tenker på Alta-saken, den politiske konflikten som varte fra rundt 1968 til 1982. Interessene til samer, lokale befolkninger og miljøaktivister kolliderte med regjeringens ønske om vannkraftutbygging i indre Finnmark. I 1978 munnet motstanden ut i Folkeaksjonen mot utbygging av Alta/Kautokeinovassdraget. I 1979 utførte folkeaksjonen store demonstrasjoner og sivilulydighetsaksjoner. Demonstranter stanset arbeidet med bygging av anlegget midlertidig, mens en annen gruppe slo opp telt utenfor Stortinget og senere utførte sultestreik.

Et bilde brukt i SNLs artikkel viser demonstranter som møtte opp under besøket av Stortingets kommunalkomite i Masi 28. august 1970. Plakatenes slagord — «Vi kom først» og «Vi flytter ikke» — speiler lokalbefolkningens unike perspektiv på definisjonsmakt, rettigheter og historieforståelse. Kan samenes motstand og Alta-saken settes inn i en større sammenheng med den historiske undertrykkningen av samiske interesser, rettigheter og kulturarv?

Status som urfolk og nasjonale minoriteter er lovfestet i Norge og omfatter en anerkjennelse av gruppenes lange historiske tilknytning og bidrag til den norske

kulturarven. Men «nyere minoriteters» relevans og forholdet til «det nasjonale» kan virke vanskelig å beskrive. Snoens utsagn i Aftenposten illustrerer dette poenget. Når emnene rasisme og definisjonsmakt møtes, kan det oppstå heftige debatter rundt historieforståelse, historieskriving og fortellinger om nasjonen og samfunnet. Det finnes mange skjulte historier å oppdage, dokumentere og formidle om borgerrettighetsbevegelsen i Norge. Historie er en diskurs om fortiden i nåtiden. Jeg inviterer alle til å bli med på dette eventyret.

Donert av Ifrah Hassan Osman og Bananaz. Oslo.

IKKE BARE I USA,
NORGE OGSÅ

Donert av Sivert N. Hjortland. Oslo.

NORSK ANTIRASISME FØR OG NÅ EN KOLLEKTIV BEVEGELSE MED UNIKE STEMME

Av Michelle A. Tisdal, PhD
27.07.2020²

² Denne teksten ble publisert i nettavisen Utrop 27.07.2020. Teksten er redigert av Kim Ericsson (Utrop). Utrop.no

Antirasisme og mangfold

Siden 1990-tallet har norsk kulturpolitikk forsøkt å promotere «mangfold» og inkludering, samt påvirke holdninger til innvandring, innvandrere og Norge som et flerkulturelt samfunn. St.meld. nr. 17 (1996-97) *Om innvandring og det flerkulturelle Norge fastslo:*

«Regjeringen legger til grunn at det norske samfunnet har vart og i økende grad vil være flerkulturelt. Kulturelt mangfold er berikende og en styrke for fellesskapet. På alle områder må det legges til rette for åpenhet og dialog, samhandling og nyskaping. Rasisme og diskriminering er i strid med våre grunnleggende verdier og må motarbeides aktivt.»

Lykkes slike utsagn med å forsone mennesker og deres ideer om det norske samfunnet, kulturelt mangfold, rasisme og diskriminering? Hvilken kunnskap har folk flest om norsk antirasismes utvikling? Budskapet innebærer spor av den kollektive antirasistiske bevegelsen som vokste fram på 1970- og 1980-tallet i Norge. Hvordan kan antirasisme i Norge forstås som både en kollektiv bevegelse og et svært sammensatt solidarisk prosjekt med mange entreprenører? Der det finnes mange aktører og interesser finnes det også en variasjon av perspektiver og fortellinger.

Et bredt spekter av aktører, organisasjoner og individer engasjerte seg i arbeidet for antirasisme og sosial rettferdighet på 1970-tallet. Det sies at antirasistisk

arbeid i Norge hentet inspirasjon fra beslektede bevegelser i land som USA, Storbritannia og Frankrike.

Demonstrasjonene og debattene i kjølvannet av George Floyds død kan også forstås som en ny mobilisering av antirasister. Som norsk antirasismes fortsatt viktige berøringspunkter med nyere antirasistiske bevegelser i verden i dag. Er kravet om definisjonsmakt og representasjon tydeligere i dag enn på 1970- og 1980-tallet?

Norsk antirasisme på 1970- og 1980-tallet

Knut A. Nydal har analysert antirasisme i Norge i sin doktoravhandling *Sosialmoralisk engasjement og politisk aktivisme: Framveksten av en antirasistisk bevegelse i Norge 1975-1988* (2007). Norsk antirasisme betraktes som en ny sosial bevegelse med «ikke historisk nye» trekk — en kampsak som samlet personer med ulike ideologier og interesser. Både solidaritet og identitet står sentralt i Nydals analyse av antirasismens aktører eller «entreprenører».

Antirasismens prosjekt: Minst fem forskjellige former med minst fem forskjellige utgangspunkter

I artikkelen *Norsk antirasisme under fremveksten av det norske flerkulturelle samfunnet* beskriver Nydal (2007) et «svært sammensatt antirasistisk prosjekt» som har en egen art. Antirasisme utviklet seg til en kollektiv bevegelse med preg av solidaritet og identitetspolitikk. Nydal analyserer antirasistenes ideologiske perspektiver, ideer, handlinger og strategier ut fra fem kriterier for nye sosiale bevegelser: Varighet, flere aktører,

målsetning, sosiale protester og massekarakter.

Nydal forteller at antirasistene i Norge på 1970- og 1980-tallet besto av minst fem grupper, aktører med ulike utgangspunkter og interesser:

Det påpekes at marxist-leninistene og internasjonallistene var opptatt av klassespørsmål og arbeidernes rettigheter. Deres innsats førte blant annet til opprettelsen av Enhet Mot Rasisme (1978). Immigrantkollektivet beskrives som et «ideologibyggende og radikal» miljø som vokste ut fra Foreign Students Association ved UiO og som var medvirkende til etableringen av Antirasistisk senter (1984).

Annonsen trykt i Arbeiderbladet 5. oktober 1976 illustrerer hvordan marxist-leninistene og internasjonallistene engasjerte seg i antirasisme på 1970-tallet. Foto: Nasjonalbiblioteket.

Det forklares videre at «kirkelig-økumenikerne» engasjerte seg i antirasisme gjennom kirkeasylbevegelsen og Norsk Økumenisk Forum for Innvandrerspørsmål. Borgerlig-humanistene arbeidet på sin side med flyktingpolitikk for vietnamesiske båtflyktinger. Humanitærarbeidet med flyktingpolitikk og etablering av NOAS (1984) betraktes som en forlengelse og forvaltning av «en humanitær tradisjon i Nansens ånd».

Det femte miljøet omtales som «relative militante antirasister» og er representert i Nydals analyse av Blitz. Deres ideologi og strategier er beslektet med husokkupantmiljøet tidlig på 1980-tallet.

Antirasismens ulike motivasjoner kartlegges

Videre, med etablering av organisasjonen SOS-rasisme ble et antirasistisk budskap formidlet til skolebarn, mens etablerte organisasjoner som Røde Kors og Norsk Folkehjelp også tok opp antirasisme som kamp-sak.

Hvordan nordmenn betraktet innvandrere sto sentralt i antirasismen på 1970- og 1980-tallet. Aktørenes ideologier og holdninger innebærer også oppfatninger av rasisme og personer utsatt for rasisme. Var «fremmedarbeiderne» som kom på slutten av 1960-tallet bare en del av en felles klassekamp, en manifestasjon av internasjonale, kapitalistiske krefter og arven etter kolonialisme og imperialisme? Innen norsk antirasisme har det alltid eksistert mange tilnærminger til rasisme.

Noen antirasister forsto rasisme som i strid med kristne verdier om likeverd mellom alle Guds skapninger, forteller Nydal. For slike aktører fikk antirasisme og inkludering en positiv moralsk verdi. «Borgerlig-humanistene», ifølge Nydal, sluttet seg til pragmatiske og humanitære prinsipper: Asylsøkerne i Norge trengte humanitære hjelp, og hadde krav på rettigheter som var avgjørende for å overleve. Hvordan påvirket ulike aktørers interesser og ideologiske ståsteder arbeidet med å synliggjøre, kartlegge og definere rasisme?

Legitimitet og definisjonsmakt

Det er fornuftig å se nærmere på hvordan antirasistene betraktet seg selv i møte med det norske samfunnet som potensiell utøver av rasisme. Hvordan forsto aktørene sine roller som antirasister? Bombetrusler mot barnetoget ved Sagene skole i Oslo i 1983 utgjorde et veiskille og «diskursivt gjennombrudd» i norsk antirasisme, forteller Nydal. Voldstrusler gjorde det mer legitimt å snakke om rasisme i samfunnet, selv om det fortsatt ikke var lett å bli enige om en definisjon av rasisme.

Nydal forklarer i artikkelen at «antirasistene argumenterte for et utvidet rasismebegrep, mens en rekke samfunnsaktører som academia argumenterte for et mer avgrenset rasismebegrep». Norske antirasister skal ha kommet fram til et «tredelt rasisme-begrep» som består av organisert rasisme, hverdagsrasisme og institusjonell rasisme. Bærer dialogen om antirasisme og rasisme i dag fortsatt preg av norsk antirasismes sam-mensatte karakter på 1970- og 1980-tallet?

Tidsvitnene

I mer enn 40 år har antirasister bidratt til videreutviklingen av antirasismen. Aktivistene i Immigrantkollektivet publiserte sin første utgave av Immigranten: Tidsskrift mot fordommer i 1979. Immigranten var Norges første tidsskrift med fokus på diskriminering, rasisme, innvandrere og minoriteter. Målgruppen for tidsskriftet var alle som ønsket et samfunn uten diskriminering og undertrykking, og publikasjonen oppmuntret til solidaritet blant nordmenn, innvandrere og minoriteter i kampen

for antirasisme. Når man leser gjennom publikasjonene fra 1980-tallet forstår man at Immigranten og etterfølgeren Samora Forum er tidsvitner til en varig kollektiv mobilisering for antirasisme i Norge siden 1970-tallet.

Kartlegging av rasismens former og arenaer har vært et viktig aspekt ved norsk antirasistisk arbeid. I 1993 ble Organisasjonen mot offentlig diskriminering (OMOD) etablert for å fortsette dette arbeidet, som bidrar til å «fremme likestilling, hindre diskriminering, bidra til samhandling og økt deltakelse». Nettsiden til OMOD forteller at initiativtakerne Akhenaton de Leon og Karl-Gunnar Charles-Harris så et behov for å kartlegge og definere diskriminering. OMOD er i dag et kompetanse- og ressurscenter som tilbyr en rekke tjenester fra veiledning og rådgiving til foredrag og hjelp til organisasjonsutvikling. På OMOD.NO kan man lese om deres arbeid med å bidra til sosial rettferdighet, «reell likestilling» og et inkluderende Norge. I en sammensatt kollektiv bevegelse utgjør OMODs historie en annen unik stemme for antirasisme i fortid og nåtid.

Demonstrasjoner er legitime

Viktige aspekter ved en kollektiv bevegelse er massekarakter og demonstrasjoner. Mot slutten av 1980-tallet, ifølge Nydal, kunne norske antirasister mobilisere mellom 5000 og 10 000 mennesker til antirasistisk demonstrasjon. Nydals studie gir et utgangspunkt for å forstå hvordan det var å være, tenke og handle som antirasist for flere tiår siden. Studien belyser samspillet mellom antirasisme og fremveksten av det norske flerkulturelle samfunnet vi har i dag. Hvordan ser den

kollektive bevegelsens sammensetning ut anno 2020?
Hvem er antirasismens entreprenører, og hvordan jobber og samarbeider de i dag?

Antirasismen og de kulturpolitiske utviklingene på 1990-tallet som Nydal skisserer, utgjør noen historiske forutsetninger for forhold i 2020. Det er forståelig at cirka 15 000 mennesker i Norge deltok på demonstrasjonen «We can't breathe. Justice for George Floyd» i Oslo og ved de mange satellittarrangementene 5. juni 2020. Demonstrasjoner er en legitim form for politisk deltakelse og et viktig politisk ytringsspråk mot maktstrukturer og sosial urettferdighet.

Under et satellittarrangement 5. juni 2020 i Oslo skapte Astrid Solgaard og naboene i blokka dette maleriet og banneret på en partyteltvegg som er ca. 3 x 2 m.
Foto: Astrid Solgaard.

2020s unike stemmer

Under protesten den 5. juni i år la jeg merke til bredden av fortellinger om rasisme som var representert ved appellene og ved plakatenes slagord. For demonstrantene har kunst og plakater blitt viktige verktøy, redskaper og symboler. Bruken av plakater, klær, taler, tromming, sang og musikk forsterker og multipliserer protestantenes budskap. Elementene kan bli til symboler fordi de er tilknyttet minner og meninger om George Floyd, demonstrasjonene og demonstrantenes individuelle opplevelser. Hver plakat kan representere en potensiell definisjon av — eller historie om — rasisme.

Som sosialantropolog, betrakter jeg plakaten som etnografiske gjenstander, redskap som har en viktig funksjon for demonstrantene. De formidler viktig informasjon om demonstrantene, antirasisme i Norge og George Floyds relevans for emnet i 2020. For å forstå «nye» fortellinger og opplevelser av rasisme er følgende observasjon fra Nydal behjelpelig: «Trekkene som fremheves ved norsk antirasisme er ikke historisk nye». For å vurdere sammenhengen mellom antirasismens nye og gamle trekk er det viktig at aktørenes perspektiver og kilder bevares til dokumentasjon, forskning og historieformidling. Antirasisme anno 2020 — som etterfølgeren til 1970- og 1980-tallets sammensatte, kollektive bevegelse — består av mange aktører, ideologiske interesser og forståelser av de melaninrikes definisjonsmakt.

Norsk antirasisme anno 2020

Har antirasisme i Norge i dag like mange aktører og entreprenører som på 1970- og 1980-talle? Opererer de med ulike målsettinger og forståelser av rasisme? Hvordan samarbeider de, og utfyller de hverandres perspektiver? Hvordan opplever antirasister med minoritets- og flerkulturell bakgrunn sin reelle definisjonsmakt anno 2020? Hvordan samfunnet bevarer, forstår og formidler dette rike universet med perspektiver og fortellinger blir avgjørende for den gode dialogen om likestilling, antirasisme og borgerrettigheter i fremtiden.

Flere fortellinger om antirasisme

Dette var utgangspunktet da jeg tok initiativ til dokumentasjonsprosjektet Lift Every Voice (LEV) 6. juni 2020. LEV samler inn plakater og fortellinger fra personer som deltok på demonstrasjoner 5. juni 2020 i Oslo og andre byer. Demonstrantene utgjorde en svært sammensatt gruppe, og deres «spontane» plakater ble produsert av et bredt spekter av befolkningen. Hva kan plakaten illustrere om antirasisme i Norge i dag?

Takket være donasjoner fra publikum har LEV mottatt cirka 50 plakater som representerer individuelle og kollektive handlinger for antirasisme. Eksempler på kollektive prosesser inkluderer banneret laget av Astrid S. og hennes naboer og plakaten skapt under verkstedet arrangert av Ifrah Osman og scenekunstforeningen Bananaz. Materialet fremstiller skapernes ufiltrerte budskap om rasisme og sosial urettferdighet.

Plakatene er gjenstander som har blitt en del av norsk antirasismes kollektive, sosiale bevegelse anno 2020. LEV ønsker å benytte materialet til formidling om anti-rasisme og borgerrettigheter i Norge.

Donert av Rikke Øksnes. Oslo. Framsiden.

Baksiden.

Photo: Ka Man Mak.

THE OSLO DESK
EXCLUSIVE OP-ED #BLACKLIVES-
MATTER: ORGANIZER RAHWA
YOHANNES TALKS ABOUT THE
PROTEST, CORONAVIRUS AND
WHAT'S NEXT

Rahwa Yohaness 9 June 2020

It's disheartening. After years and years of telling people that racism is a problem in Norway, we were finally able to get people to listen to us as we owned our story.

The story of what it means to be a person of color in Norway. Thousands gathered in solidarity on Friday against racism in front of Stortinget (Norwegian Parliament). The speakers talked about the institutional racism here, the racial profiling by police and the abuse to people just because of the color of their skin.

And when it was over, many people missed the point. It seemed that all the media could talk about was coronavirus. It's disheartening.

As one of the organisers I got a lot of questions from reporters, even dumb ones like: Didn't you think about the Coronavirus?

Yes. Of course we did. We worked hard to have a safe and peaceful demonstration because we did not want the message of anti-racism to get lost, as it often does. Many times when there's an issue about race, it's white people talking on our behalf, but we also need to use our voices and show what's happening to us.

Since most of the media and politicians missed the point of the demonstration, this is me — taking responsibility for my story. Let me tell you all about it.

Before the coronavirus, a committee of ARISE and the University of Oslo's African Student Association were already working on setting up an antiracism campaign

We Can't Breathe protest outside Norwegian Parliament. Photo: Melanie Coffee / The Oslo Desk.

in the fall. Then we saw what happened to George Floyd. It was traumatizing to see how he died and one of our team members said we should do something about this.

We decided at the end of week 22 to have a demonstration. We were immediately worried about COVID-19 and the government's restrictions on gathering more than 50 people. We were worried about being too big of a group that we didn't want there to be a backlash on our community.

We of course didn't want anyone to be infected, and we wanted people to stay safe regardless. We didn't want the pandemic getting bigger. So we talked about how we were going to mitigate the situation.

First, we contacted the police on June 2nd to tell them what we wanted to do and asked for their advice. They got back to us the same day and really have been helpful. They advised us really well on how to mitigate security issues and keep the demonstration peaceful.

But the Kommune (Oslo Municipality) was a pain on our backs. I called for the Kommune's chief doctor (kommuneoverlege) and a woman said he wasn't available so I had to call back the next day. I called him again the next day telling him our plan and to ask his advice on how to manage such a huge crowd during a pandemic. He told me to send an email. I did, he responded with the pandemic-related rules that we already knew. That email was forwarded to another person and another person and yet, another person. None of them gave us any advice, but talked about the regulations calling for no more than 50 people at a gathering. In the end the Smittevernoverlege (Chief of Infection Control in the municipality), sent it to the Ministry of Health, and they sent it to the Health and Care Services (Helse og Omsorg departementet). I have yet to get an answer from the Health and Care Services.

We tried to work with the health experts on the best way to provide a safe march and our request seemed to get caught up in bureaucracy, and they misunderstood what we wanted. That also was disheartening. We decided to adapt to the situation and planned a human chain where people could stand 1-2 meters apart. Then have a gathering of 50 people in front of the US Embassy and in front of Stortinget. We coordinated a chain of 750 people across the city centre, which was a lot of hard work.

We tried our absolute best to have a safe demonstration. We bought boxes and boxes of face masks that we handed out at the march. We had people carrying around big bottles of hand sanitizer, and we kept reminding people of the coronavirus safeguards. There were also live-streaming options for those that wanted to participate online.

When we sent out the invitation online, we were surprised at how quickly and huge the response was. In just a couple of days, 13,000 people said they were coming. We were surprised that so many people cared. We are still seeing that outpouring of support and love on social media and we are grateful, but this must lead to a real change.

To those who missed the point of the demonstration, here are some of the lessons we need you to take away.

Recognize that institutional racism is a big problem in Norway that comes in many forms: The racial profiling that is prevalent under the police's Stop and Control Policy. Detaining young black men without cause or unlawfully detaining black teens by not contacting their parents. Often the person of color is assumed to be the one who started a fight instead of listening to eye-witnesses.

The discriminatory behavior when it comes to finding a job. Studies show that it is 25% less likely to get a job interview in Norway with a foreign-sounding name despite having the same qualifications as your white Norwegian counterpart.

Organisers with face masks. Photo: Ka Man Mak / The Oslo Desk.

The lack of diversity in the education system from kindergarten all the way to the university.

Many teachers in our kindergartens make brown and black children feel like outsiders, and fail to listen to their parents' concerns. The people responsible for shaping the minds of the future seem to not understand the importance of children who look like them in books or other school materials. Also when kids are called "neger" (nigger) or "Jævla utlending," (bloody foreigner) teachers fail to use it as a way to have a larger conversation about race and diversity.

In our elementary, secondary and university curriculums, there is a lack of people of color. Students aren't learning much about cultures outside of Europe or the Western world. There's a lot of great contributions from people outside of those groups that are just not being taught. This hole in what students learn contributes to

ignorance and reproduces the same system that has been marginalising people of colour for generations.

It's also important to know the full truth of Norway's history. How we are all living in Sami land, the first slave ship was built by Norwegians, that Norwegians made the colonization of Congo possible...The list is long, but denying this history, along with daily microaggressions and invalidating people's present-day experiences only compounds the problem. Maybe if our academics took on the responsibility of narrating the truth instead of creating a comfortable narrative, we would all be better off.

The biggest lesson from the march is that it's no longer enough to say "I'm not a racist." We need you to be actively against racism, and anti-racist.

Demonstrating for one day is easy, staying consistent in demanding justice for all is commitment. Keep listening, keep learning and be kind to one another.

Photo: André Percy Katombe for Sonrise Picture/The Oslo Desk.

THE OSLO DESK
WE CAN'T BREATHE: PROTEST
DRAWS THOUSANDS WHILE
HIGHLIGHTING NORWAY'S
RACIAL DISPARITIES

Melanie Coffee 6 June 2020

The plan called for a human chain of 750 people, standing 1 meter apart, to respect coronavirus infection control rules. Also, a small gathering of 50 people was to be outside the US Embassy.

Instead, as many as 15,000 converged in front of the Norwegian Parliament (Stortinget) and several hundred were outside the US Embassy.

The thousands came out to participate in the “We Can’t Breathe – Justice for George Floyd” event. Chants of “I can’t breathe”, “Say his name: George Floyd” and “No justice, no peace” filled Eidsvold Plass as demonstrators held signs that carried those messages and more.

“It was so powerful, so amazing, so touching” said Iselin Shumba, an actress and activist who also spoke at the demonstration that was organized by the Oslo African rights organization ARISE and Oslo University’s African Student Association.

The organizers were concerned about the massive crowd considering the coronavirus situation, and they handed out free face masks with dollops of hand sanitizer.

Hundreds of protests against racism have taken place around the world, galvanized by the videotaped death of George Floyd, an African American who was killed in Minneapolis when a white police officer held his knee on his neck for 8 minutes and 46 seconds.

Iselin Shumba, an actress and activist who also spoke at the demonstration.
Photo: Ka Man Mak/The Oslo Desk.

In Oslo, on Friday the crowd's thunderous chanting was quelled during an 8-minute-and-46 second span, where numerous knelt and one of the organizers recited Floyd's final words.

"Please I can't breathe..." "My stomach hurts."
"Every-thing hurts..." "My neck hurts..." "MAMA!!!"
Muffled sobs could be heard from the crowd. Tears streamed down cheeks and young men bowed their heads.

"You will never get used to knowing that people are dying," Shumba said of the victims of racial violence. "You get tired, but this really feels like momentum."

Kneeling for 8 minutes and 46 seconds in memory of George Floyd. Photo: André Percy Katombe for Sonrise Picture/The Oslo Desk.

Rahwa Yohanness, organiser of the demonstration. Photo: Ka Man Mak/The Oslo Desk.

Many said they felt the demonstration was a spark of making a real change. It has helped open the dialogue between people, and amplify the voices of those who have long pointed out Norway's racial disparities.

"It is so important that white people know it's not enough to (say) 'I'm not a racist,'" Shumba said. "You need to be an advocate, you need to be an activist, an anti-racist."

Organizer Rahwa Yohanness said the push to end racism must be more than one demonstration.

"We need to have a dialogue and find concrete solutions and implement them," Yohanness said. "A demonstration is not enough, we need to be engaged all the time, we need to keep talking, we need to keep demanding to be heard until we finally are."

Photo: Melanie Coffee.

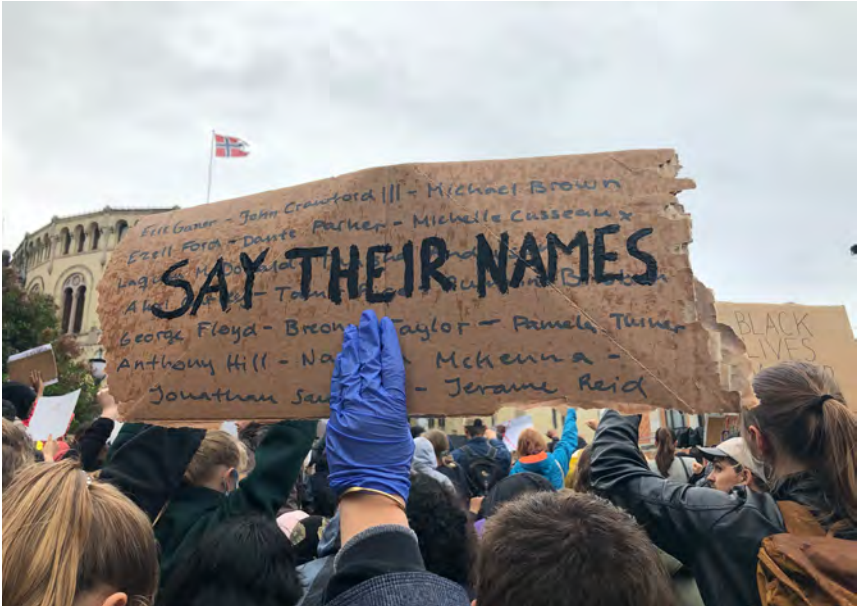

Photo: Anette Alvik.

Foto: Lila Zotou.

BIDRAGSYTERE

Martina Gaux

Martina Gaux har M.A. i litteraturvitenskap og er forfatter på deltid. Hun jobber som forskningsbibliotekar på Nasjonalbiblioteket og er leder for plakatsamlingen. I 2010 debuterte hun som ungdomsbokforfatter med *Fluen*, etter å ha skrevet bildebok og dramatikk for barn. Gaux publiserte *Jeg er ikke* i 2016.

Rahwa Yohanness

Rahwa Yohanness is a board member and former president from the University of Oslo's African Student Association. She is one of the organisers behind the We Can't Breathe protest in Oslo, and hosted a series of seminars on the decolonisation of academia. Originally from Ethiopia, Rahwa migrated to Norway at the age of 17 and studies International Relations. She has a passion to work with women and youth, with special focus on empowerment and community building.

LIFT EVERY VOICE

-

LEV

Miles Herman Flikke tar imot plakat fra Ida Hove Solberg sommer 2020.
Foto: Ka Man Mak/ The Oslo Desk.

Michelle A. Tisdel

Lift Every Voice-LEV er et dokumentasjonsprosjekt om antirasistisk arbeid og borgerrettighetsbevegelsen i Norge. Prosjektet ble skapt av sosialantropolog Michelle A. Tisdel 6. juni 2020.

Tisdel er født i USA og flyttet til Norge på midten av 90-tallet. Tisdel har doktorgrad i sosialantropologi fra Harvard University (2006). Hennes forskningsinteresser inkluderer kulturpolitikk, kulturarvproduksjon, kulturinstitusjoner og tilhørighet i Norge og på Cuba. Tisdel har gjort langvarig feltarbeid på Cuba, og skrevet doktoravhandling om museer, afro-cubanske religioner og kulturarvproduksjon. Hun var fagansvarlig for utstillingen «Amerika – samtid, fortid, identitet» ved Kulturhistorisk museum (UiO), førsteamanuensis i utviklingsstudier ved OsloMet (HiO) og medlem i Kulturrådets faglige utvalg for kulturvern. Tisdel var styremedlem i Norsk folkemuseum og er for tiden styremedlem i Museene i Akershus.

Hun har jobbet som forskningsbibliotekar ved Nasjonalbiblioteket siden 2008 og er fagansvarlig for emnene migrasjon og mangfold.

THE OSLO DESK

The Oslo Desk is the first English-speaking media house that is focused on constructive, systems and transnational journalism. We envision a world where everyone — of diverse color, ethnic background and cultural identity — will find a place of belonging in their community. Mutual understanding, safety to thrive and space to have a voice, are not only the foundation for contributing to society but transforming it for the better. The Oslo Desk has featured a range of stories pertaining to the immigrant experience on the online magazine, podcast and social media channels.

Mission

The Oslo Desk is a modern and socially-responsible journalism house that brings diverse perspectives to the table and creates practical content to help people of all backgrounds in Norway live out their greatest potential in a free and peaceful way. We accomplish this by:

- Acting as a safe place for people of all backgrounds to come forward with their vulnerable experiences for investigation and coverage in the media.
- Working with media at large to help them grow by infusing their coverage with diverse stories, promoting integration, understanding and social justice.
- Creating practical content and courses so all people can have a voice in society and make informed choices to live a dignified life.

Pursuing Community

The Oslo Desk is responsible to the community we serve. We invite a broad range of individuals to help shape our creative editorial calendar, to get involved in investigations, and to engage in dialogue on how to take civil action. We are not driven by advertisers, foreign investors or special interest groups.

oslodesk.com

Ka Man Mak

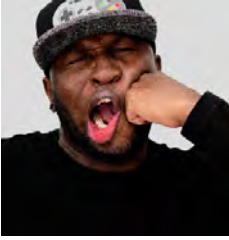
Ka Man Mak is a human-centred journalist, photographer, podcast anchor and social entrepreneur. The British-born Hong Konger is based in Oslo, and covers topics on migration, Chinese diaspora, gender violence, environmental issues, education and diversity in media. She has contributed to Klassekampen, Radikal Portal, VårtOslo, The Good Business Journal and The Oslo Desk.

Ka Man has followed undocumented migrants, and sat side-by-side with them as they struggled to get through the day. She also spent half a year investigating the barriers of opening a bank account by collecting over 200 responses to a survey. A different project explored the barriers foreign mothers face in migration. Through her experience of working closely with this group of internationals, she has been called upon frequently to contribute to various integration and inclusion projects.

In 2017, she founded The Oslo Desk, to advocate for diversity in journalism, to give a voice to the internationals/immigrants. An important goal was to raise

concerns over the hidden injustice she often witnessed as a foreign single mother and via helping other mothers. The Oslo Desk was nominated at Nordic Media Festival 2018, where she was the only Asian female entrepreneur among the other candidates.

Ka Man has a passion for lifelong learning and holds a Master in Environmental Geoscience. She has taken numerous diplomas, courses and trainings. Examples include child psychology, intercultural and trauma-informed communication, freelance journalism, subediting and design, and big data analytics. She consults for impact-driven Norwegian companies leading and executing media strategies from brand communication to content marketing.

André Percy Katombe

Photographer and videographer André Percy Katombe founded Sonrise Picture in 2012. The creative director has produced documentaries, short films, and pictures for clients around the world. Being multi-cultural and multi-lingual means that Katombe is able to work in diverse cultural settings, without undermining different social, religious, or political values. For Katombe, filming and photography is a process of documenting memorable moments so that they will last for a lifetime.

Melanie Coffee

Melanie Coffee is a storyteller with more than 20 years of journalistic experience. She mostly enjoys stories that connect people, and opens their minds to a slice of life that they might not have previously known. She is an award-winning journalist, blogger and social media strategist who comes from America's Midwest, but now lives just outside Oslo.

LIFT EVERY VOICE

Plakater og bilder fra antirasisme demonstrasjonene i Norge 5. juni 2020

Utstillingen er kuratert av Michelle A. Tisdel, PhD (LEV) og Carl Martin Faurby (Kunsthall Trondheim) i samarbeid med Ka Man Mak, grunnlegger av The Oslo Desk. Utstillingen er støttet av Fritt Ord.

Stor takk til alle som hevet stemmen og som har donert plakater og fotografier til LEV.

Tekster: Ka Man Mak, Martina Gaux, Melanie Coffee, Michelle A. Tisdel, Rahwa Yohaness

Fotografi: Anette Alvik, Melanie Coffee, André Percy Katombe, Ka Man Mak, Lila Zotou

Video: André Percy Katombe

Korrektur: Jonas Kobberdal

Grafisk design: Mateusz Pitala

Prosjektmedarbeider: Miles Herman Flikke

Lift Every Voice

LEV-NO.ORG

FRITT ORD

Kunsthall
Trondheim

